

כאחונה ראדהאר בנימין החדש של הסופר היידי וחתן פרס נובל יצחק בשווייטצ'ביץ החוזר בתשובה במהדרה ראשונה בת 75,000 עותקים.

סופר בשווייטצ'ביץ עוז מעצמה קטנה

החוזר בתשובה הוא סיפורו של יהודי אמריקאי, יליד פולין, הנוטש את סידהבשר של נידירוק למען חיי פרישות במאה שערים, יושלים. ניכור הרומן, יוסף שפירא, המגלה שאשתו ופילגשו לא שמרו לו אמונים, מוצא נידחיו בדת. במאה שערים הוא נושא לו לאשה את בתו של רב.

החוזר בתשובה הוא ספר של ציניקן וקן, הבו לאשה, ליהודי החדש, לאמונה תרנית. הפרק המעניין סביב החוזר בתשובה מצוי בראיון שאותו העניק בשווייטצ'ביץ לסנדי טיימס. בראיון הוא ביה את תכונותיה של מדינת ישראל, ואמר בין השאר: ישראל רוצה להיות אומה בכל האומות, עוד מעצמה קטנה. אין בכך היראות, הירואיות היא בדת, מדינת ישראל עדיין אינה הגשמת האידיאל היהודי.

הייתי רוצה לקרוא רומן ישראלי על החוזר בתשובה, רומן על איזה אורי וזדה או אחד מהאחרים, רומן שמחברו יאמר בכלי-התקשורת, לרגל צאת הרומן, דברים קשים על ההחמצה של ישראל את היהדות וערכיה, על מדינה החפצה להיות "עוד מעצמה קטנה". מה יש — אסור לרצות?

בעברית, במכאן והלאה ניתן לאתר את כל האבות והאמהות, המזינים את רוחה היוצרת של לור, בחינת לורוס פריזטיקוס — את הרומן החדש הצרפתי, את הצד הנשי של עמוס עוז, את הריקנות ואת אי-האמינות.

בימי אינפלציה אלה לא מומלץ לקרוא להשקיע שקלים במכאן והלאה. יותר כדאי לו להשקיע כספים אלה במניות בנקאיות. למניות יש סיכוי טוב יותר לגרום לו הנאה או סיפוק.

קלסיקה קלה

ברדיצ'בסקי

מיכה יוסף ברדיצ'בסקי הוא אחד התופעות הנדירות בתולדות הספרות העברית החדשה, ואבי הכתיבה המודרנית בה.

סופר ברדיצ'בסקי מדוע קובלים אנו?

במקביל לכתיבתו המודרנית עסק ברדיצ'בסקי בכינוס מקורות התרבות והרוח של היהודים באגדות ובמאמרות. בשנים האחרונות החל רנסנס בגילוי המי חורש של ברדיצ'בסקי. לרנסנס זה הצטרפו באחרונה עוד שלושה כתבים. מחברות חזון. בנו של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, עמנואל בן-גוריון (שעודנו חי), פירסם מהדורה חדשה של מחברות חזון, ובהם ספר חסידים משנת תר"ם ומאמרות משנת תרס"ג. שני מרכיבים אלה שבמחברות חזון מגלים לקורא את שורשי ספרותו הגדולה של ברדיצ'בסקי, שורשים שבהם מיוג את קרקע התרבות היהודית, שאותה השביח בכתביו

טיפה את סיגנון הרומן החדש הצרפתי, קוסמופוליטיות תוך פילה להיתרגם ולהתפרסם באיזה מגזין ספרותי, מסוכסך בידי גנרל מוטורס.

מכאן והלאה (במיסגרת לקיחותיה של לור, גם כותרת הרומן בנויה על הלא מעכשיו, לא מכאן של יהודה עמיחי) הוא סיפור בנאלי על ישראלית יהודיה בשם ג'בי, בשנות השלושים שלה, הנקשרת בעבותות אהבה לג'ון סאלים כרי, בעוד היא מעומתת עם ג'רי, בעלה פליט-השואה.

במילים אחרות: סלט של יהודיה + ערבי + שואה + זיונים זה לא הכול, שבו נוטלת לור נושאים של הארולד רובינס, דוחקת אותם לתוך סד ספרותי של גטאלי סארזט, ועל העטיפה קובעת ציור של דייוויד הוקני. נוסח הכתיבה של לור הוא אינפנטילי, לשון כתיבת השבע — יומן אירועים: שמה לב שהיא נהגת בתוך תנועה כבדה, בדרום העיר, ברחוב ששמו לא ידוע...

גבי, גיבורת הספר, מנותקת מהחיים האמיתיים. יש לה מכונת, כסף, זמן — בדומה למחברת. היא אינה אמינה, אינה מעורה ברחוב האמיתי, עוסקת בנשיותה המאודייוחה, כמו היתה בת-מישעשערה שלא בגרה. היא גם משלמת מסישפתיים לליכוד, בצורת איכור ספר שיריו של אברהם (י"איר) שטרן.

השורות המתמשכות של מכאן והלאה הן כבחינת שיעמום מונוטוני מתמשך, שהוא עונש-קולקטיבי לקוראיו, אם ישנם כאלה. אי-האמינות התיאורית בספר, מהשורה הראשונה ועד לאחורונה, היא מעלתו הגדולה — שהרי מעולם לא נתבס בעברית ספר כה בלתי-אמין. אי-האמינות מגיעה לשיאים חסר-תקדים, כאשר מדובר ברמותו המפוברקת למדי של הערבי ג'ון סאלים כורי, המביא את לור לספוג לעמודי סיפרה מהיוותיה של גיבורת מיכאל שלי לעומס עוז ואת הדימויים הצרפתיים שלה.

מאפיין אחד, שאותו נושאים עמודי סיפרה של לור, מוכר עוד מסיפרה הראשון שישה פרקים על איה: הושאה ההתחכרת שלה לנופי ארץ-ישראל, הנישאה הבלתי-פוסקת לנופי אירופים, אי-יש בין שלגי שווייץ. דומה כי החטרליות השווייצית הופכת לערך הספרותי החשוב ביותר במכאן והלאה, כאשר הדבר האמין ביותר בתיאוריה את חוץ-לארץ הוא תעתיק נייר בית-המלון, שבו שוהה גבי.

מיומוי הלשון והלהג הבלתי-יחדל נמשכים כמו מסיטיק של אותיות, הנדבק לעיני הקורא האמין רך השואה, יוכש בושתה של גבי ופירוט ממיון של המישפחות הערביות הנוצריות של חיפה, ועד למושול האינפנטילי, שבו כותבת לור: הבעיבה יד על הראש המתולתל, לא מבחינה בניו שהתבונן בה, רואה במדוייק כמה רבה הוד שהעבירה... אך הילד הוא סטרילי, ככל שאר הדמויות במיקבץ מילים זה, המכונה רומן.

אין ספק שהדרה לור היא תופעה ספרותית, כפי שאורי ברנשטיין הוא תופעה בעולם החירות

ברעייהרו האירופית ההומאנית (ויהי מרתק לראות את ברדיצ'בסקי חי בעידן גוש אמונים). כספר חסידים מביא ברדיצ'בסקי אגרות, פרצופים וחזיונות, בעוד שבמאמרות הוא חושף את השקפותיו, את הגיונותיו ואת היראוריו. באחד מהמאמרות כאל תרגו ניתן למצוא את ברדיצ'בסקי הכואב והחרד, הפותח את המאמרה בתיאור: איני יודע, מדוע יאשם יהודה, זונה ישראל, יתאבל כל אדם? — איני יודע, מדוע קובלים אנו ואבותינו, אנו ובנינו ובני בנינו? — מדוע רק רע אנו מוצאים, רק דיבה אנו מחשבים, רק כלימה תכסה כל אשר ניתן לנו? מחברות חזון אינם ולא ארש רכימכר, אבל אותם שהעברית ותרבות-האנוש היהודית יקרים להם, ימצאו בקובץ צנום זה הנאה מרובה — מה עוד, שלשוננו של ברדיצ'בסקי, היא מלאכת מחשבת.

מרים" — באנגלית. בימים ספרותיים טרופים אלה, שכליכך הרבה ובל ספרותי ישראלי רואהארז כהרגום קלוקל בעולם הרחב, טוב עשה המכון לתרגום הספרות העברית, שפירסם מהדורה מתורגמת של הרומן גוש מאת מיכה יוסף ברדיצ'בסקי באנגלית. רומן מעולה זה, שהוא רומן חברתי יהודי, המתאר את תעלובות הגולה, תוך שהוא חושף עולמן המרוכא של נשים

סטיריקון הכלכלה הנכונה של כהן-אורי

כל מי שחושב, שלשר-האוצר החדש יגאל בהן-אורגד אין תוכנית-כלכלית ראויה אינו יודע דבר. הכלכלה הנכונה של כהן-אורגד היא פשוטה מאוד: להעביר את כל הקאפיטל היי התעשייה והחולאים לשטחים הבבושיים, שתושביהם היהודיים משחררים מסחרות מודיעים מס' ולהביא את ארץ ישראל של הקו הירוק לפשיטת-רגל כלכלית, חכו ותראו.

יהודיות במיוחד-אירופה, תורגם בצורה מניחה את הרעת בידי א"ם סופר.

מרים הוא אחד הרומנים העבריים היחידים שיש בכוחם להתמודד מול יצירות של ספרותיות אחרות מראשית המאה. הנפשות-הפועלות ברומן הן תלת-מימדיות, המירקמים התיאוריים בעלי איכות.

אם יש לכם קרובים בחוצלארץ, השואלים על ספר עברי טוב המתורגם לאנגלית — תשלחו להם את מרים. הם עשויים לגלות עולם מרגש, שאותו גם אתם עשויים לגלות כאותה הזמנות, למקרא המהדורה המקורית-עברית, הניתנת עדיין להגשה (בסדרת מיבחר ספרותנו לעם — יחדיו).

מאגדה לסיפורת מודרנית. במיסגרת

הסידרה עיון/מסה/מחקר, שבהוצאת הקיבוץ המאוחד, ראהארז באחרונה, סיפרה של ציפורה כגן, תחת הכותרת מאגדה לסיפורת מודרנית ביצירת ברדיצ'בסקי (**). ספר המבוסס על עבודות הדוקטוראט של כגן, שכותרתה היתה: האגדה ביצירתו של מי ברדיצ'בסקי (בן-גוריון).

בסיפרה מפרטת כגן את מיונו של ברדיצ'בסקי את מקורות הספרות העברית הישנה, ושימושן בכתיבתו החושנית. עבודתה של כגן מתבחרת, לאור העובדה שברדיצ'בסקי נחשב לאחד ממלכטי מקורות התרבות היהודית הנוצרים ביותר (כותב שורות אלה היה נעוריו קורא-חסיד של סידרת כרכי ממקור ישראל של ברדיצ'בסקי). הוא אף תורגם כמה ממבחריו ליקוטיו לגרמנית (ורק בשנים האחרונות ראו אלה אור מחדש במיוחד-גרמניה).

בסיפרה כותבת כגן את נושאי התולדה והאגדה בפואטיקה של ברדיצ'בסקי, את מאפייני ה'אגרים בסיפורי האגדה שלו, וכן ה'אגרים שבסיפוריו הספרותיים. בהמשך כותבת כגן את הנובלה מחננים והפיכתה מסאגה מיקראית לנובלה לירית, וכן את בין החיים והמתים, והפיכת הלגנדה המידרשית לנובלה רומאנסית, ובעמק — שהוא היפוך אגדה לנובלה בעלת השלכה חברתית.

אין ספק, שהמעטים האוהבים את יצירת ברדיצ'בסקי ואת עיבודיו לאגרות-ישראל, ימצאו עניין רב בסיפרה של כגן. בספר זה מצויים

מיכה יוסף ברדיצ'בסקי - מחברות חזון; הוצאת רשפים; הדפסה מצולמת מהמהדורת המקורות; 46 + 64 עמ' (כריכה רכה). ** ציפורה כגן - מאגדה לסיפורת מודרנית ביצירת ברדיצ'בסקי; הוצאת הקיבוץ המאוחד + אוניברסיטת חיפה; 128 עמ' (כריכה רכה).

קווייסוד ותשית לאחד מהערכים הבסיסיים העברית המודרנית.

כתביעת

המיזרח החדש

המיזרח החדש, ריבעון החברה הישראלית, אינו רואה אור לעיתים באחרונה ראתה אור חוברת 41 (20117) תשמ"א/1981 (י). במבוא מודיעים לחבריה-החברה שעדיין לא שילמו או בית-הדפוס — עובדה מצערת מאד כתביעת חשוב שכוה.

החוברת העבה מוקדשת כולה ל-גבריאל בר המנוח (1919-1982), החברה המזרחית. החוברת נפתחה ממאמריו האחרונים של בר שרביני בני-דורו: לוחם למען הפלאחים המימסד העות'מאני, ובו סיפורו שנויה במחלוקת במצרים של המאה ה-19 המשוטטת מתוך מאות פריטים ואיכו

המיזרח החדש

החוברת העבה מוקדשת כולה ל-גבריאל בר המנוח (1919-1982), החברה המזרחית. החוברת נפתחה ממאמריו האחרונים של בר שרביני בני-דורו: לוחם למען הפלאחים המימסד העות'מאני, ובו סיפורו שנויה במחלוקת במצרים של המאה ה-19 המשוטטת מתוך מאות פריטים ואיכו

יורם ששון כותן את ההתעשייתית בעיראק, 1958-1968

בעשור הראשון מאז ההפיכה בכגדאד, מוליך למסקנה בדבר הפוטנציאל הכלכלי של מדינת-נפט זו. רבקה ידלין ברשימתה הארוכה המצרי משיח או אינדוקטוריס חברתיים ותרבראינות עם תושבי קאהיר וכפרי מו רשימה הפורשת לעיני הישראלי נושאים מצריים, החייבים לעניין אותו, האשה כחברה גברית, עיצוב דמותו העתיד, ניכור חברתי ושאר נושאים התבססות על ראינות שערך מראשנים גרעון מי קרפל כותן את נושא

האחות / הריגת הבת: רצח לשכ המישפחה בקרב ערביי המזרח. לצרוסיפה סוקרת את השענה הפוליטית של חומייני, נושא בעל עבורנו, אחר הפיגוע השיעי בצור. כמס כותבת רחל סימון את שליחותו של מ כמאל בלוב, 1908 וארילאל דן כותן על העיראקי אחרי עשר שנות שלטון. בלגר בודק את בעיית קביעת הגבול של ארץ-ישראל אחרי מלחמת הראשונה, כאשר מסקנה אחת מתוך מחש שחוף טאבה באילת הוא מחוץ לישראלית. אורי שטנדל כותן ההצבעה לכנסת העשירית בקרב ישראל.

מדור תרבות, ספרות ואמנות לסיפור האוטוביוגרפי של הסופר העירי אביב ילדות. מדור ספריים ביקורות מאירות עיניים על ספרים האיסלאם ותרבות האיסלאם שראו אור האחרונות בעולם, סידרת ביקורות לישראל הממוצע עד כמה שהוא בור במ השונים של החוויה הימיתכונת, והאיסלאמית.

לסיכום, המזרח החדש הוא מיקצועי מעולה, ויחד עם זאת קריא מצער לגלות, שבישראל של 1983 עורכיו להידפק על דלתות ולפרסם את באיחור של שנתיים. האוצרות שבין המיזרח החדש נועדו להירכש משרד-החינוך, לחלוקה בכל בתי-הספר ובכל הספריות והמוסדות למיניהם, שהמידע אודות המרחב, על כל מרכיב חשוף לעיני כל.

המיזרח החדש - עורך: אהרון ליש; החברה המזרחית הישראלית; הוסיטה העיברית, הר הצופים, ירושל עמ' (כריכה רכה).